

Det er snart 50 år siden at denne LP blev indspillet i Århus. Det er tidlig dansk avantgarde jazz, der modsat de københavnske kolleger ikke var påvirket i så voldsom grad af John Coltrane, Cecil Taylor, Ornette Coleman eller Albert Ayler. Det var en kvartet der allerede i 1963 gik deres egne veje. Det blev dokumenteret på LP'en Axiom, der aldrig nogensinde udkom. Kvartetten var skuffede over resultatet da de modtog testpresset. Det er med rette den mest sjældne danske jazzplade - og skulle aldrig nogensinde udgives. Det skete dog alligevel sidste år, da amerikanske Corbett vs. Dempsey udgav pladen. Der udkom også et spolebånd - med det 43 minutter lange forløb Centrifuga - inden de i 1967 udsendte denne plade. Den har gennem årene fået en mytologisk status, som en af de mest originale europæiske jazzplader fra perioden.

I spidsen for kvartetten var pianisten Tom Prehn, der var konservatorieuddannet. Det samme var bassisten Poul Ehlers og trommeslageren Preben Vang - der også var janitshar i et symfoniorkester. Sammen med tenorsaxonisten Fritz Krogh havde de taget den klassiske avantgarde med sig i jazz. De havde bl.a. hentet inspiration fra Niels Viggo Bentzons Third Stream Music. Det giver kvartetten den unikke europæiske klang. Alligevel er der også en kropslig vildskab og dynamik i musikken, der sender tankerne i retning af den amerikanske freejazz. Læg blot øre til pladens afslutningsnummer Det var en søndag morgen, så er du overbevist. Ehlers er rytmisk flænsende på bassen. Fritz Krogh giver saxofonen en uhæmmet omgang, mens Prehn og Vangs flydende rytmik sender dette nummer op i verdensklasse. Det er meget stærke sager.

Det er dansk kulturhistorie der skrives her. Kwartetten holdt til i kulturhuset Vestergade 58 i Århus, hvor den senere skuespiller Jens Okking var leder og havde inviteret dem indenfor. Han "producerede" pladen og gav dem et fast øve- og spillested. Kvaliteten er imponerende høj på hele pladen. Fritz Krogh er god til at sende kvartetten mod nye højder, når han trykker den af på saxofonen. Det høres bl.a. på Forløb, et nummer som kvartetten også havde spillet i TV - det var dengang Danmarks Radio ikke var bange for at præsentere smal musik i prime time tv.

Musikken blev for 15 år siden genudgivet på CD af et amerikansk pladeselskab. Det er først nu, at den atter kan erhverves på vinyl, efter i mange år, at have været en af de mest eftertragtede plader blandt mange jazzsamlere. Det nystartede entusiastelskab Centrifuga har lavet en flot udgivelse, både hvad angår indpakningen med supplerende covernoter og selve lyden. Masterbåndet er gået tabt, så man har brugt et mint eksemplar af det oprindelige album til at overføre lyden til den nye udgivelse. Er man den mindste smule til freejazz og avantgardejazz er denne plade et must i samlingen. Den får en kæmpe anbefaling herfra.

centrifuga.dk

Niels Overgård 28th April 2016

[Jazz Nyt - Niels Overgårds blogspot](#)

